

ΑΠΡΙΛΙΟΣ
ΕΤΟΣ Α.—ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 1881—ΑΡΙΘ. 5.

ΕΦΗΜΕΡΙΣ
ΤΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΑΠΑΞ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΥΠΟ

Μ. ΒΡΑΤΣΑΝΟΥ ΚΑΙ Θ. Ι. ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΥ

ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ ΤΟΥ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟΥ

*Εγκρίσει τοῦ Ἰπουργείου τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως
καὶ ἀνστάσει τοῦ πρὸς διάδοσιν τῶν Ἑλληνικῶν
γραμμάτων Συλλόγου.*

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
Ἐκ τοῦ τυπογραφείου Χ. Ν. ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΩΣ
1881

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Υπουργική ἐγκύκλιος πρὸς σύνασιν τῆς Ἐφ. τῶν Σχολείων.
— Περὶ ἀγωγῆς τῆς γυναικὸς ὡς παρθένου, μητρὸς καὶ συζύγου. — Μάθημα κατὰ Ἑρβαρτον. — Ἀπόσπασμα ὁδηγιῶν ἐπ' ὠφελείᾳ τῶν δημοτικῶν σχολείων τοῦ Κράτους. — Περὶ τῆς καταστροφῆς τῆς γεφύρας τοῦ Τάγῃ ἐν Σκωτία. — Χρονικά τῶν σχολείων. — Διάταγμα περὶ ἀσκήσεως καὶ ἐξετάσεων δημοδιδασκάλων. — Περὶ τοῦ ἀέρος, ὅτι ἔχει καὶ βάρος. — Γεωμετρία — Ποικίλα.

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Ἐν μὲν τῷ ἐσωτερικῷ φρ. 6.—
Ἐν δὲ τῷ ἐξωτερικῷ » 7.—

ΤΙΜΗ ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΕΩΝ

Κατὰ στίχον λεπ. 40
Δι' ἀγγελίας μὴ ὑπερβαίνουσας τοὺς 4 στίχους φρ. 1.50

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ

Οἱ συνδρομηταὶ δύνανται ν' ἀποστείλωσι τὴν συνδρομὴν ἐγκλείοντες τραπεζικὰ γραμματία ἢ γραμματόσημα, πλὴν εἰκοσαλέπτων, ἐντὸς ἐπιστολῶν ἐπὶ συστάσει πεμπομένων. Αἱ ἀποδείξεις τῆς ἀποτίσεως τῆς συνδρομῆς φέρουσι τὰς ὑπογραφὰς τῶν κκ. Μ. Βρατσάνου Θεμ. Ι. Μιχαλοπούλου καὶ τὴν σφραγίδα τοῦ περιοδικοῦ.

Ἀγγέλλεται πᾶν βιβλίον, οὗ δύο ἀντίτυπα ἤ-
θελον σταλῆ εἰς τὴν διεύθυνσιν τοῦ περιοδικοῦ.

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΑΠΑΞ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΕΠ' ὠφελείᾳ
ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ
ΣΧΟΛΕΙΩΝ.

ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΑΡΙΘ. 5

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1881

Ἀριθ. Πρωτ. 2549.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐν Ἀθήναις τῇ
23 Μαρτίου 1881

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς

τοὺς Ἑλληνοδιδασκάλους καὶ Δημοδιδασκάλους.

Οἱ ἐν τῷ ἐν Ἀθήναις Διδασκαλείῳ καθηγηταὶ
κ. κ. Μ. Βρατσάνος καὶ Θ. Μιχαλόπουλος ἐκδί-

δουσιν ἀπό τινος τὴν « Ἐφημερίδα τῶν Σχολείων, »
περιοδικὸν παιδαγωγικὸν καὶ μεθολογικὸν, δι' οὗ
ἐπαγγέλλονται ὅτι θέλουσι παρέχει τοῖς διδα-
σκάλοις καὶ ὑλὴν διδακτικὴν.

Ἐπιθυμοῦντες νὰ συντελέσωμεν πρὸς ὑποστή-
ριξιν περιοδικοῦ σκοποῦντος νὰ πληρώσῃ ὁμολο-
γουμένην παρ' ἡμῖν σχολικὴν χρεῖαν συνιστῶμεν
τοῦτο ὡς χρησιμώτατον καὶ ἄξιον πάσης συνδρο-
μῆς.

Ὁ ὑπουργὸς

Ν. ΠΑΠΑΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ.

Στ. Μ. Παρίσις.

ΟΜΙΛΙΑ Α΄.

Περὶ ἀγωγῆς τῆς γυναικὸς ὡς παρθένου,
μητρὸς καὶ συζύγου.

(Συνέχ. ἴδε φῶλ. 4. σελ. 102)

Καὶ τοιαῦτα μὲν λέγει ὁ πολὺς Φενελών, μετ' αὐτοῦ
δὲ συμφωνοῦσι καὶ πάντες οἱ περὶ τὸ ὑψηλὸν τῆς παι-
δαγωγίας ἔργον ἀσχολούμενοι, αὐτὸ δὲ καὶ ἡ παρα-
τήρησις καὶ ἡ ἐμπειρία διὰ μεγάλης φωνῆς παραινου-
σιν.

Ἐπεθύμουν, Κυρίαι καὶ Κύριοι, ἐπεθύμουν πολὺ, ἵνα
ἡ ἀσθενὴς φωνὴ μου ἠκούετο παρ' ἀπασῶν, εἰ δυνατόν,

τῶν μητέρων. Ἐπεθύμουν νὰ εἶχον αὐτὰς παρούσας,
ἵνα μοῦ ἀκούσωσι τὰς μομφάς, ἃς ἔχω νὰ ἀποτείνω
αὐταῖς. Ναὶ μέμφομαι αὐταῖς, ὅτι οὐδεμίαν λαμβά-
νουσι φροντίδα ἀπ' αὐτῶν ἔτι τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς
γεννήσεως τοῦ παιδίου, ὅπως ἐθίζωσιν αὐτὸ εἰς τὸ κα-
λόν, τὸ πρέπον καὶ τὸ ἀρμόζον. Ἀφήνουσιν αὐτὴν τὴν
πρώτην ἡλικίαν, τὴν βᾶσιν τῆς οἰκοδομῆς, νὰ αὐ-
ξήνῃ ἄνευ τῆς λεπτῆς καὶ φιλοστόργου προσοχῆς καὶ
ἐπιτηρήσεως, δι' ἧς δύνανται καταβάλλοντες πᾶν φυσι-
κὸν ἐλάττωμα τῶν παιδῶν, πᾶσαν ἰδιοτροπίαν καὶ μι-
κροπνηρίαν, νὰ ἰδρῶσιν ἀνεπαισθήτως καλὰς συνη-
θείας, ἥθος σεμνὸν καὶ τρόπους ἀπερίττους καὶ εἰλι-
κρινεῖς. Ὡ! ἐννοῶ, τί αἰ τοιαῦτα μητέρες λέγουσι:
προβάλλουσι τὸ αἶσθημα τῆς συμπαθείας, τὴν ὁποίαν
γεννᾷ ἡ τρυφερὰ καὶ ἀδύνατος ἡλικία: « *Εἶναι μικρὸν
καὶ ἀσθενές*, λέγουσιν, αἱ εὐαίσθητοι μητέρες, τὸ παι-
δίον, καὶ οὐδεμίαν ἀνάγκη νὰ τὸ στεροχωρήσωμεν.
Εἶναι πολὺ μικρὸν καὶ ἀδύνατον, ἢ ὥστε νὰ τὸ ἐξα-
ραγκάζωμεν εἰς σύστημα ἀσθητῆς ἀνατροφῆς, καὶ
εἰς τήρησιν κατόνων καὶ συνηθειῶν, αἵτινες περιορί-
ζουσι τὴν ἐλευθερίαν του! » Ἄς τὸ ἀφήσωμεν νὰ ἐπι-
δεικνῆ τὰς μικρὰς του ποτηρίας, αἵτινες δὲν βλέπετε
ὁποῖαν χάριν περιέχουσι! Δὲν εἶναι αὐταὶ αἱ ζωη-
ρότετες καὶ μικροποτηριαὶ σημεῖα εὐθυσίας ἀξιοθαυμά-
στου καὶ τεκμήρια ὅτι θὰ γείνη ποτὲ τὸ χάριεν καὶ
ἀγαπητὸν ἡμῶν παιδίον ἀγῆρ πνευματώδης καὶ ἐπι-
χειρηματικὸς ; »

Ἄσυνετοι μητέρες, δικαιολογεῖτε τὰς ἰδιοτροπίας καὶ πονηρίας τοῦ παιδίου, ἀλλ' αὐταὶ εἶναι τὰ σπέρματα κακῶν, αἰτινὲς δὲν θὰ βραδύνωσι νὰ ἀναφανῶσιν. Ἴδου ἡ ὥρα, καθ' ἣν τὸ χαριέστατον ἐκείνο παιδίον θὰ ἀπαιτῆ, θὰ σκληρύνηται, θὰ διατάττη, ἔφθασεν· ἐτοιμάσθητε νὰ δρέψητε τοὺς καρποὺς τῆς χαλαρᾶς καὶ ἡμελημένης ἀνατροφῆς τοῦ τέκνου ὑμῶν κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς γεννήσεώς του. Μητέρες, εὐκόλως δύνασθε νὰ ἐκρίζωσθε τὰς ἀκάνθας ἐκ τοῦ σίτου, ὅταν αὐταὶ εἶναι εἰσέτι τρυφεραί· ἐὰν ἀρήσθητε αὐτάς νὰ ριζώσωσι καὶ συναυξηθῶσι, θὰ ἦναι δύσκολον νὰ πράξῃτε τοῦτο καὶ θέλετε ἀναγκασθῆ νὰ συναποσπάσθητε καὶ τὸν σίτον μετ' αὐτῶν. « Οὐκοῦν οἶσθ' ὅτι ἀρχὴ παρτὸς ἔργου μέγιστος, λέγει ὁ θεῖος Πλάτων, ἄλλως τε καὶ γέφυ καὶ ἀπαλῶ ὄψοδρ; Μάλιστα γὰρ δὴ τότε πλάττεται καὶ ἐνδύεται τύπος, δρ ἄρ τις βούληται ἐνσημῆρασθαι ἐκάστω. » (Περὶ Πολιτείας β'. XXII B).

Ἄλλ' οἱ τοιοῦτοι τῶν γονέων εἶναι ἀσυνεπεῖς καὶ καταλαμβάνονται φανερῶς κακῶς σκεπτόμενοι. Θεωρεῖτε, ὦ γονεῖς, ἀφ' ἑνὸς τὸ τέκνον ὑμῶν λίαν μικρὸν καὶ ἀσθενές, ἢ ὥστε νὰ ἐννοῆ τὴν ἐννοίαν καὶ δύναμιν τῶν πειθαρχικῶν τούτων μέτρων, καὶ ἀφ' ἑτέρου δὲν εὐρίσκετε λόγους ἐπαινετικούς, ἵνα ὑπερεκθειάζητε τὴν πρόωρον αὐτοῦ εὐφυΐαν! Πιστεύετε σκληρὰς τὰς συμβουλὰς τῶν παιδαγωγῶν, καὶ ὅμως δὲν εὐρίσκετε λέξεις ἱκανὰς νὰ ἐξυμνήσθητε τὴν ἀνθηρότητα καὶ τοὺς

καλοὺς χαρακτῆρας τοῦ προσώπου τοῦ κορασίου ὑμῶν! Καὶ δὲν αἰσθάνεσθε, ὅτι αὐτὰ τὰ σωματικὰ θέλητρα καὶ πνευματικὰ προτερήματα τοῦ θυγατρίου σας πρέπει νὰ διεγείρωσιν ἀπὸ τοῦδε τὴν ὑμετέραν προσοχὴν;

Καὶ δὲν ἐννοεῖτε, ὅτι δύνανται ταῦτα νὰ παράσχωσιν ὑμῖν μελλούσας λύπας, ἂν μὴ φροντίσθητε καὶ περὶ τῆς μορφώσεως τοῦ ἤθους ἀπὸ τῶν πρώτων ἔτι ἡμερῶν τῆς γεννήσεως αὐτοῦ;

Οὐδένες ἄλλοι ἀγαπῶσι τὰ τέκνα των μᾶλλον τῶν γονέων. Ὁ Θεὸς ἔδωκε τὸ ὀρμέμφυτον τοῦτο εἰς τοὺς γονεῖς ἐπ' ὠφελείᾳ τῶν μικρῶν τούτων καὶ τρυφερῶν ὄντων, τὰ ὅποια τόσον ἀνίσχυρα καὶ ἀδύνατα ἔρχονται εἰς τὸν κόσμον. Ἄλλ' ἡ ἀγάπη αὕτη ἀμβλύνει τὴν κρίσιν καὶ ἐμποδίζει πολλάκις τοὺς γονεῖς νὰ διακρίνωσι, τί κυρίως δύναται νὰ ὠφελήσῃ τὰ τέκνα των. Γονεῖς ἐστὲ σταθεροὶ ἐν τῇ ἀνατροφῇ τοῦ κορασίου! Ἐὰν δεικνύετε σήμερον ἐν τῇ ἀρχῇ ἀδυναμίαν καὶ κλονεῖσθε ὑπὸ τῆς τυφλῆς ἀγάπης σας πρὸς αὐτό, αὔριον θὰ χρειασθῆτε νὰ καταβάλητε πλείονα ἐνέργειαν καὶ ἴσως εἰς μάτην θὰ κοπιήσθητε. Ἐὰν δὲν κτυπήσθητε τὰ σπέρματα τῶν κακῶν συνηθειῶν εὐθὺς ἐν τῇ ἐμφανίσει αὐτῶν ἐν τῇ θυγατρὶφ σας, θὰ δοκιμάσθητε πολλοὺς κόπους νὰ ἐκρίζωσθητε αὐτά, ὅταν ριζωθῶσιν. Ἐὰν ἀνέχεσθε τὰς ἰδιοτροπίας τῆς νηπιότητος τοῦ κορασίου σας καὶ δὲν σπεύδετε νὰ τὰς ἀποκόψητε διὰ τῆς σταθερότητος καὶ τῆς ἐπιμονῆς, θὰ καταστήσθητε αὐτὸ κατὰ μικρὸν δεσποτικόν καὶ δὲν θὰ ἔχητε τὴν δύναμιν νὰ τὸ ὑποτά-

ζητε εἰς τὰς θελήσεις σας. Οὕτω ἕνεκα τῆς ἀμελείας ὑμῶν, ᾧ γονεῖς, ὅσον αὐξάνει τὸ κοράσιόν σας, τόσον θὰ γίνηται αὐτὸ δεσποτικώτερον, ἢ δὲ δύναιμις ὑμῶν ὁσημέραι θὰ ἐλαττοῦται καὶ θὰ γεινήτε, προϊόντος τοῦ χρόνου, θεαταὶ ἀνηκούστου τυραννίας, ἣν θὰ ἐξασκεῖ ἐφ' ὑμᾶς ἡ θυγάτηρ σας. Τότε θὰ ἴδητε τὰ σπουδαῖα καθήκοντα μητρὸς καὶ πατρὸς καὶ τὴν κυριότητα καὶ αὐθεντίαν ὑμῶν καταπατουμένην ὑπὸ τῶν τυραννικῶν ἰδιοτροπιῶν ἀμελῶς καὶ ἠπίως ἀνατραφέντος κορασίου. Διὰ τῆς ὑπερέμετρου λοιπὸν περιποιήσεως, ᾧ μητέρες, διὰ τῆς ὑποχωρήσεως ὑμῶν εἰς τὰς ἀναφαινομένας ἐλλείψεις τοῦ κορασίου σας, ἰδρύετε, χωρὶς νὰ τὸ ἐννοῆτε, τὴν ἀναρχίαν ἐν τῷ ὄλῳ ὑμῶν, τὴν ἀδυναμίαν, τὰς οἰκιακὰς ταραχὰς, τὰ μαρτύρια, τὰς βασάνους καὶ τέλους τὴν παραλυσίαν.

Γονεῖς γρηγορεῖτε—γρηγορεῖτε γονεῖς.

Τέλος τῆς Α' ὁμιλίας.

B.

ΜΑΘΗΜΑ ΚΑΤΑ ΕΡΒΑΡΤΟΝ.

(Συνέχ. 18. φολ. 4^{ον} σ. 123).

Παρασκευὴ λοιπὸν γινομένη ἀναλυτικῶς ἀποτελεῖ κατὰ Ἐρβαρτόν τὴν πρώτην τῆς διδασκαλίας βαθμίδα.

Ἡ δὲ δευτέρα βαθμὶς σκοπεῖ εἰς τὸ παραστήσαι νέας γνώσεις, ἃς οἱ μαθηταὶ ὀφείλουσι νὰ ἰδιοποιηθῶσι.

Τοῦτο δὲ γίνεται κατὰ τε τὴν ἡλικίαν τῶν διδα-

σκομένων καὶ τὴν διδακτέαν ὕλην ποικιλοτρόπως· ἐν μὲν δηλαδὴ τῇ κατωτέρᾳ τάξει διηγοῦνται ἱστορίαν τινά, ἐν δὲ τῇ ἀνωτέρᾳ ἀναγιώσκουσιν αὐτήν. Εἰ μὲν πρόκειται γεωγραφικὸν θέμα, ὁ διδάσκαλος θέλει διδάξει αὐτὸ καὶ ἰχνογραφήσει ἐπὶ τοῦ πίνακος, εἰ δὲ φυσικόν, θέλει ἐκθέσει πειραματικῶς καὶ καταστήσει καταληπτὸν τοῖς μαθηταῖς, καὶ οὕτω καθεξῆς.—Γενομένης δὲ τῆς προπαρασκευῆς σαφῶς καὶ ἀκριβῶς, οὐ πάνυ χαλεπῶς οἱ μαθηταὶ θέλουσιν ἀντιληφθῆ τοῦ νεωστὶ διδασθέντος. Ἡ πράξις, δι' ἧς αἱ νέαι γνώσεις ἀφομοιοῦνται ταῖς παλαιαῖς, ὅπως ἀποτελέσωσιν ἕκτοτε μέρος τῶν παραστάσεων τοῦ παιδός, εἶναι ἢ τῆς παραγωγῆς. Ἄν ἡ διὰ τῆς παραγωγῆς παράστασις ἐγένετο καλῶς καὶ διὰ τρόπου οὕτως εἰπεῖν ἐμφύχου, κινουῦντος τὸ διαφέρον καὶ τὴν ἐνέργειαν τοῦ μαθητοῦ, ἢ διδασκαλία τότε διαμορφοῖ καὶ ἀναπτύσσει. Δὲν ἀρκεῖ δὲ ὁ μαθητὴς νὰ ἐννοῇ μόνον τὰ διδασκόμενα, ἀλλὰ πρέπει σύναμα καὶ νὰ ἐγχαράτῃ εἰς τὸ πνεῦμα αὐτοῦ τὰ πράγματα βαθέως καὶ βεβαίως· οὕτω δὲ τοῦ πράγματος γινομένου, δύναται τις εἰπεῖν, ὅτι ἀληθῶς ἐξεπληρώθη τὸ ἔργον τῆς παραγωγῆς.

Ἡ τρίτη βαθμὶς περιλαμβάνει τὴν συνένωσιν καὶ τὸν συνειρμὸν τῶν γνώσεων καὶ τῶν νέων ιδεῶν, ἃς ὁ μαθητὴς ἤδη γινώσκει. Τοῦτο δὲ εἶναι ἀναγκαῖον ἀμφοτέρων ἕνεκα. Πρέπει δηλαδὴ κατὰ πρῶτον νὰ συσχετίσῃ τὰς ποικίλας ταύτας ιδέας, καὶ νὰ συγχωνεύσῃ, οὕτως εἰπεῖν, αὐτάς, ὥστε νὰ ἀποτελέσῃ εἰδὸς τι ἐνό-

τήτος· εἶτα δὲ πρέπει νὰ χωρίσῃ τὰς λεπτομερείας, τὰς μερικὰς ιδέας, καὶ τὸ σπουδαιότερον, τὰς γενικὰς ιδέας. Μέχρι τούτου ὅμως τὸ συγκεκριμένον καὶ ἀφηρημένον κείνται ἐκ παραλλήλου. Ἔργον λοιπὸν τῆς τετάρτης βαθμίδος εἶναι τὸ συνοφίξειν καὶ διατυποῦν τὰς ἀφηρημένας ιδέας καὶ τιθέναι αὐτὰς ἐν σχέσει συστηματικῶς. Διὰ τούτου δὲ εἶναι μὲν τὸ ἔργον τῆς ἐπαγωγῆς κατὰ βάθος ἀποπερατωμένον, οὐχὶ δὲ καὶ τὸ ἔργον τῆς διδασκαλίας. Τὸ γινώσκειν καὶ εἰδέναι ἀπλῶς στεροῦνται ἐσωτερικῆς ἰσχύος· ὅπως τοῦτο ἐπιτευχθῆ, πρέπει ὁ ἄνθρωπος νὰ γείνη ἰκανὸς νὰ μεταχειρίζεται τὰς γνώσεις αὐτοῦ, ἀλλὰ τοῦτο χρῆζει οὐ μικρᾶς ἀσκήσεως. Πρέπει ὁ μαθητὴς νὰ διδασκῆται, ὥστε νὰ διατρέχῃ παχέως ὅλην τὴν σειρὰν τῶν ιδεῶν ἐκ τοῦ ὅλου εἰς τὰ μέρη καὶ τὰνάπαλιν, καὶ ἐφαρμοζῆ τὰς προσκτηθείσας γνώσεις καὶ ιδέας πρὸς λύσιν παντοδαπῶν ζητημάτων.

Ἡ πέμπτη λοιπὸν βαθμὶς εἶναι ἡ ἐφαρμογή. B.
(ἀκολουθεῖ).

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΟΔΗΓΙΩΝ

ΕΠ ΩΦΕΛΕΙΑ

ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

ΥΠΟ Δ. Γ. ΠΕΤΡΙΔΟΥ

(Συνέχεια ἴδ. φυλ. 3 καὶ 4. σ. 121)

Γραμματική.

Ἀναγκασιότατη εἶναι ἐν τῷ δημοτικῷ σχολείῳ ἡ δι-

δασκαλία Γραμματικῆς τῆς τῶν λογίων λεγομένης γλώσσης, ἧς οἱ τύποι ἐν ὀλιγίστοις διαφέρουσι τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς, πρὸς ἣν ὁσμηραὶ ἐγγύτερον ἔρχεται. Ἄλλὰ διδασκαλίαν Γραμματικῆς λέγοντες δὲν νοοῦμεν τὴν ὑπὸ τῶν παιδῶν ἀπομνημόνευσιν τῶν ξηρῶν τύπων καὶ πλήθους κανόνων τεχνολογικῶν καὶ ἐξαυρέσεων, ἀλλὰ τὴν κατὰ μικρὰν ἀσκήσιν τῶν παιδῶν εἰς τὸ νὰ ἐκφέρωσιν ὀρθῶς καὶ κανονικῶς ἐν γραπτῷ ἢ προφορικῷ λόγῳ τὰ αἰσθήματα καὶ διανοήματα αὐτῶν. Τοῦτο δὲ κατορθοῦται κυρίως διὰ τῆς πρακτικῆς ἀσκήσεως τῶν παιδῶν ἐν τῇ ὀρθοεπιείᾳ, τῇ ἐνδεδεχεῖ τοῦ διδασκάλου ἐπιμελείᾳ, οὐ τὴν γλῶσσαν ἐν τῇ καθημερινῇ διδασκαλίᾳ πάντων τῶν μαθημάτων ἔχει ὑπόδειγμα ὁ μαθητὴς. Ἄν καὶ ἡ τοιαύτη ἐμπειρία δυνατὸν νὰ ἀποκτηθῆ καὶ ἄνευ βιβλίου διὰ τῆς ἐν τῷ λέγειν καὶ γράφειν ἐπιμελοῦς ἀσκήσεως, πρὸς μείζονα ὅμως εὐκολίαν ἐπιτρέπεται νὰ εἰσαχθῆ ἐν ταῖς ἀνωτέραις τάξεσιν ὀλιγοσέλιδον βιβλίον Γραμματικῆς, περιλαμβάνον τοὺς στοιχειωδεστάτους κανόνας τοῦ τυπικοῦ καὶ τὸ τυπικὸν αὐτό.

Ἐν τῇ πρώτῃ καὶ δευτέρᾳ τάξει διδάσκεται ὁ παῖς κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς ἀναγνώσεως τὰ τοῦ συλλαβισμού, τὴν διαίρεσιν τῶν γραμμάτων, τὰς διφθόγγους, τοὺς τόνους, τὰ πνεύματα, τὰ τῆς στίξεως, τὰ βραχεία, τὰ μακρά, καὶ τῆς διακρίσεως τῶν οὐσιαστικῶν, τῶν ἐπιθέτων, τῶν ῥημάτων πρακτικῶς καὶ διὰ παραδειγμάτων.

Ἐν τῇ τρίτῃ τάξει ἀσκοῦνται νὰ διακρίνωσι τὰ μέρη

τοῦ λόγου, νὰ κλίνωσι ὀνόματα, νὰ διακρίνωσι τὰ οὐσιαστικά τῶν ἐπιθέτων καὶ βαθμούς αὐτῶν, τὰς ἀντωνυμίας, καὶ νὰ κλίνωσι τοιαύτας, τὰς συνήθεις ἐν τῇ καθωμιλημένῃ γλώσσῃ. Τὴν κλίσιν τῶν ὀνομάτων τῶν ἀντωνυμιῶν καὶ τῶν ῥημάτων διδάσκοντες διὰ φράσεων ἐκφραζουσῶν ἐννόημά τι· π. χ. ἵνα κλίνωσι τὸ ὄνομα οἰκία μακθάνουσι τὴν ὀνομαστικὴν ἐν τῇ φράσει «*ἡ οἰκία εἶναι καλὴ*» τὴν γενικὴν, τὸ σαρίθωμα τῆς οἰκίας, τὴν δοτικὴν, ῥίπτω ἐν τῇ οἰκίᾳ τὴν κριθήν· τὴν αἰτιατικὴν, πορεύομαι εἰς τὴν οἰκίαν· καὶ οὕτω καθεξῆς. Ὡσαύτως τὴν ἀντωνυμίαν τὴν προσωπικὴν· ἐγὼ λέγω, σὺ λέγεις, ἐκεῖνος λέγει, ἡμεῖς λέγομεν, σεῖς ἢ (ὑμεῖς) λέγετε, ἐκεῖνοι λέγουσι· καὶ οὕτως ἐφεξῆς πάσας τὰς ἀντωνυμίας καὶ τὰ ῥήματα. Ἀφοῦ δὲ ἱκανῶς νοήσωσι τὴν σημασίαν οἱ παῖδες, ἔπειτα ἀσχοῦνται μακθάνοντες καὶ τύπους ὀνομάτων καὶ ῥημάτων.

Ἐν τῇ τετάρτῃ δὲ τάξει ἀσχοῦνται νὰ κλίνωσι ῥήματα, νὰ διακρίνωσι τὸν χρόνον αὐτῶν κλπ. ἀλλὰ πάντα πρακτικῶς καὶ καθ' ὅσον χρησιμεύουσιν ἐν τῇ καθωμιλημένῃ γλώσσῃ. Πάντοτε δὲ τὸ τυπικὸν διδάσκεται ὡς ἐρρέθη διὰ φράσεων ἐκφραζουσῶν νοήματα.

ΚΕΦ. Γ'.—Ἀριθμητικὴ.

Ἡ ἐπιμαρτήσασα ἀπὸ τινος χρόνου ἐν τοῖς ἡμετέροις σχολείοις μηχανικὴ διδασκαλία τῶν τῆς ἀριθμητικῆς πράξεων ἐν αἷς ἀσχοῦνται οἱ παῖδες ἄνευ λόγου κατὰ

τυφλὴν ἔξιν ἀντὶ ὠφελείας μεγάλης πνευματικῆς βλάβης γίνεται πρόξενος, ἐνεργαζομένη εἰς τὰς ψυχὰς τῶν παιδῶν διὰ τῆς τοῦ πνεύματος ἀκινήσιας τὴν νάρκην καὶ τὴν ἀποστροφὴν πρὸς τε τὸ μᾶθημα τοῦτο καὶ τὸ σχολεῖον. Τί τάχα ἤθελεν ὠφελῆθῃ ὁ γράφων ἑκατομμύρια καὶ δισεκατομμύρια καὶ μηχανικῶς ἐνεργῶν τὰς ἀριθμητικὰς πράξεις ἄνευ τῆς ἐλαχίστης συνειδήσεως τῶν δι' αὐτῶν παριστωμένων σχέσεων; Τίνα προθυμίαν καὶ ἀγάπην δύναται νὰ ἔχῃ ὁ παῖς, τοὺς ἀραβικοὺς χαρακτῆρας συνδέων, ὡς ἱερογλυφικὰ σημεῖα ἄνευ ἐπιγνώσεώς τινος, ἢ τίνα ἐκ τούτου ὠφέλειαν ἀναμένει ὡς πρὸς τὴν πνευματικὴν του ἀνάπτυξιν; Καὶ ὁμῶς ὁμολογεῖται παρὰ πάντων ὅτι διὰ τῆς ἀριθμητικῆς πρὸ πάντων ἀσκεῖται τὸ κριτικὸν τοῦ παιδός, καὶ κρατύνεται ὁ διασκεπτικὸς νοῦς, ὥστε νὰ κινήται ὀρθῶς, κανονικῶς καὶ ταχέως ἐν τῇ συλλογιστικῇ αὐτοῦ κινήσει.

Διὰ τῆς διδασκαλίας τῆς ἀριθμητικῆς ἐν τοῖς δημοτικοῖς σχολείοις ἐπιζητεῖται διπλοῦς σκοπός, ἡ ἀσκησις τῆς διανοίας διὰ τῶν λογιστικῶν σχέσεων ὥστε νὰ νοῆ ὀρθῶς καὶ νὰ διατυπώῃ τὰ νοήματά του καθαρῶς καὶ κανονικῶς ἐν τῷ προφορικῷ λόγῳ, τὴν κανονικὴν τῆς κρίσεως καὶ τοῦ ὀρθοῦ συλλογισμοῦ ὁδὸν ἀκολουθῶν, καὶ ἡ ἀπόκτησις τῆς λογιστικῆς ἐμπειρίας, τῆς ποσοῦτα χρησίμου ἐν τῷ πρακτικῷ βίῳ. Πρὸς τοῦτο ἀνάγκη νὰ διδάσκωνται οἱ παῖδες κατὰ μικρὸν ἀσκούμενοι εἰς τὴν ἀντίληψιν τῶν σχέσεων τῶν ἀριθμῶν διανοητικῶς ἐργαζόμενοι. Ἡ κατὰ νοῦν λεγομένη ἀριθμητικὴ κυρίως

συντελεῖ εἰς τὴν πλήρωσιν ἑκατέρου τῶν σκοπῶν τῆς διδασκαλίας τῆς ἀριθμητικῆς. Ἡ δὲ γραπτὴ ἀριθμητικὴ καὶ ἡ ἐν αὐτῇ ἄσκησις, ὑποβοηθητικὴ τῇ μνήμῃ οὕσα ἐν τοῖς πολυπλοκωτέροις συνδυασμοῖς τῶν ἀριθμῶν, εἶναι εὐαπόκτητος, ὅταν ἐν τῇ κατὰ νοῦν ἀπὸ μνήμης ἀριθμητικῇ διδαχθείσῃ προσηκόντως ἀσκηθῇ ὁ παῖς ἐπαρκῶς. Ἐν τῷ δημοτικῷ σχολείῳ δεόν νὰ διδάσκονται οὐ μόνον αἱ τέσσαρες ἀπλᾶί πράξεις, ἀλλὰ καὶ οἱ συμμιγεῖς καὶ τὰ κοινὰ καὶ δεκαδικὰ κλάσματα, καὶ αἱ μέθοδοι τοῦ τόκου, τῆς ὑφαίρεσεως, τῆς μίξεως καὶ τῆς ἐταιρίας πρακτικῶς, καθ' ὅσον δύνανται νὰ ἔχωσιν ἐφαρμογὴν καὶ χρησιμότητα ἐν τῷ βίῳ.

Κατανεμητέα δὲ ἡ ὕλη εἰς τὰς τέσσαρας τάξεις ὡς ἐξῆς. Ἐν τῇ πρώτῃ τάξει διδάσκονται αἱ σχέσεις τῶν ἀριθμῶν ἀπὸ τοῦ 1 μέχρι τοῦ 20. Διαιρεῖται δὲ ἡ διδασκαλία εἰς δύο βαθμίδας· ἡ μὲν πρώτη ἀπὸ τοῦ 1—10, καὶ ἡ δευτέρα ἀπὸ τοῦ 1—20, καὶ ἀσκοῦνται οἱ παῖδες νὰ ἀριθμῶσι, νὰ γράφωσι, νὰ προσθέτωσι, νὰ ἀφαιρῶσι καὶ νὰ πολλαπλασιάζωσι τοὺς ἀριθμοὺς ἐντὸς τοῦ ὁρίου τούτου καὶ νὰ διαιρῶσιν ἔπειτα αὐτοὺς ἄνευ καταλοίπου.

Ἡ ἀριθμησις διδάσκεται δι' ὁρατῶν ἀντικειμένων καὶ μετὰ πολλῆς προσοχῆς καὶ ἀκριβείας. Ὁ διδάσκαλος δεόν νὰ χωρῇ βραδύτατα, διότι ἡ ἀντιληπτικὴ δύναμις τῶν παιδῶν εἶναι ἀσθενεστάτη, προκειμένου περὶ ἀριθμῶν ἀφηρημένων, ὥστε ἀνάγκη πάντας τοὺς ἀριθμοὺς καὶ τὰς σχέσεις τῶν νὰ αἰσθητοποιῶμεν διὰ

πραγμάτων ὁμοιομόρφων π.χ. ξυλίνων σφαιριδίων κρεμαμένων ἐπὶ τοῦ ἀριθμητηρίου, ὅπερ εἶναι πίναξ ἐκ σανίδος καὶ ἐπ' αὐτοῦ σύρματα ὀριζοντίως καὶ παραλλήλως ἐκτεινόμενα ἅτινα διέρχονται ὡς ἄξονες διὰ σειρῶν ὁμοιομόρφων ξυλαρίων στρογγύλων καὶ κινητῶν ὀριζοντίως, πρὸς αἰσθητοποίησιν τῶν ἀριθμητικῶν πράξεων, ἢ διὰ καρπῶν, ὅπου δὲν ὑπάρχει ἀριθμητήριον, καὶ ἄλλων τοιούτων ἀντικειμένων αἰσθητῶν. Πάντα δὲ ἀριθμὸν δεόν ἐν ἀρχῇ νὰ ἐφαρμόζωμεν κατ' ἐπανάληψιν ἐπὶ πολλῶν γνωστῶν πραγμάτων. Π. χ. ὁ διδάσκαλος δεικνύει ἐν κάρυον τοῦτο λέγεται ἐν τὸ ἐν παριστᾶ ἐν πρᾶγμα. Διὰ νὰ νοηθῇ δὲ καλῶς, ἐρωτᾷ τοὺς μαθητὰς περὶ διαφόρων πραγμάτων φύσει μοναδικῶν. Πόσους ἡλίους ἔχει ὁ οὐρανός; Πόσας σελήνας; Πόσας οὐράς ἔχει ὁ κύων; ἡ γαλῆ; τὸ ἀρνίον; Οἱ μαθηταὶ ἀποκρίνονται πάντοτε ἐν. Τοῦτ' αὐτὸ γίνεται ἔπειτα περὶ τοῦ δύο, τοῦ τρία, τοῦ τέσσαρα κτλ. Πόσα ὄμματα ἔχεις; Πόσα ὦτα; χεῖρας; πόδας; Πόσους πόδας ἔχει ὁ ἵππος; ὁ ἡμίονος; Πόσους δακτύλους ἔχει ἡ ἀνθρωπίνη χεὶρ;—ἓνα τὸν ἀντίχειρα καὶ οὕτως ἐφεξῆς. Ἐπειτα δεικνύει καὶ ἕτερον κάρυον, καὶ δεικνύει δύο κάρυα εἰς τοὺς μαθητὰς, οἵτινες λέγουν ὅτι βλέπουν δύο κάρυα· ἐξακολουθεῖ δὲ νὰ ἐρωτᾷ αὐτοὺς διὰ καταλλήλων ἐρωτήσεων, ἐφαρμόζων τὸν ἀριθμὸν δύο ἐπὶ δύο πραγμάτων. Ὁφθαλμοὺς ἔχομεν; πόσους; χεῖρας; Πόσους πόδας; κτλ. Ἐπειτα δεικνύει τρία κάρυα, ἐπαναλαμβάνων τὴν ἐφαρμογὴν ἐπὶ πολλῶν πραγμάτων,

υπαρχόντων ανά τρία και ούτως έφεξής. Γράφοντες δέ οί μαθηται δύνανται να μεταχειρίζονται προς παράστασιν των αριθμών τὸ σχῆμα τοῦ ὠοῦ : 0, 00, 000, 0000 κτλ. Ἀφοῦ διὰ μακρᾶς ἀσκήσεως έθισθῶσι να νοῶσι τοὺς αριθμοὺς μέχρι τοῦ δέκα, ασκοῦνται ν' ἀριθμῶσι κατὰ σειράν ἀπὸ τοῦ ἑνὸς μέχρι τοῦ δέκα και τἀνάπαλιν παλινδρομικῶς ἀπὸ τοῦ δέκα μέχρι τοῦ ἑνός, και να διακρίνωσι τοὺς μεγαλειτέρους ἀπὸ τοὺς μικρότερους ἀριθμοὺς: τὸ δύο εἶναι μικρότερον τοῦ 3, τὸ 3 μικρότερον τοῦ 5, τὸ 4 μεγαλειότερον τοῦ 2 και οὔτως έφεξής κατὰ σειράν. Μετὰ ταῦτα ασκοῦνται εἰς τὴν πρόσθεσιν διὰ τοῦ ἑνός: ἓν και ἓν γίνονται δύο· δύο και ἓν γίνονται τρία, τρία και ἓν γίνονται τέσσαρα κτλ. και τἀνάπαλιν εἰς τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ ἑνός: Ἐχομεν 10 καρῦδια, ἀν ἀφαιρέσωμεν τὸ ἓν, μένουν 9. Ἄν ἀπὸ τᾶ 9 ἀφαιρέσωμεν ἓν μένουν 8 και οὔτως έφεξής, πάντοτε αἰσθητοποιοῦντες τὰς πράξεις διὰ πραγμάτων ὁρατῶν και εὐδιακρίτων. (ἀκολουθεῖ).

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗΣ

ΤΗΣ ΓΕΦΥΡΑΣ ΤΟΥ ΤΑΓΗ ΕΝ ΣΚΩΤΙΑ

(Συνέχ. Ἰδε φυλ. 4. σελ. 128).

Ἄλλὰ κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν, ἡ τρικυμία ἐγένε-

νετο τοσοῦτω τρομερά, ὥστε φαίνεται ὅτι πολλοὶ ἄνθρωποι εἶχον συλλάβει ἐνδοιασμοὺς περὶ τῆς στερεότητος τῆς γεφύρας, διὸ και παρετήρουν τὴν πορείαν τῆς ἀμαξοστοιχίας μετὰ προσοχῆς. Τοῦτο ἐξηγεῖ, πῶς αἱ βοήθειαι εἰ και μηδεμίαν παρέσχον ὠφέλειαν, παρεσκευάσθησαν ὁμῶς τάχιστα, πῶς ὁ κ. **J. Raberts** και ὁ κ. **Smith**, ὑπάλληλοι τοῦ σιδηροδρόμου, διηυθύνθησαν πάραυτα πρὸς τὴν γέφυραν, και περ κινδυνεύοντες να ἀναρπαγῶσιν ὑπὸ τοῦ ἀνέμου, και πῶς τέλος κατὰ τὴν δεκάτην ὥραν ἐσπέρας, ἀτμόπλοιον ἐκ Δούνδης ἠρῆνα τοὺς παρὰ τὴν γέφυραν τόπους.

Ὁ κ. **Smith** λοιπὸν σταθμάρχης τῆς Δούνδης, και ὁ κ. **Raberts**, ἐπιθεωρητῆς τῶν μηχανῶν, μήτε τὴν ἀμαξοστοιχίαν μήτε αὐτοὺς τοὺς φανοὺς τῆς ἀτμομηχανῆς διακρίνοντες, ἀπετόλμησαν, ὡς ἀνωτέρω εἶπομεν, ἀψηφούντες τὴν μανίαν τῆς τρικυμίας, να φθάσωσιν εἰς τὴν γέφυραν, διερχόμενοι διὰ τῆς βορείου ἄκρας, πρὸς τὸν σκοπὸν, τοῦ να ἐρευνήσωσι τὸν τόπον, ὅσον τὸ δυνατὸν λεπτομερέστερον, και ἀντιληφθῶσι τοῦ μεγέθους τοῦ δυστυχήματος. Ἡδυνήθησαν δ' οὔτω να διατρέξωσιν διάστημα ἀρκούντως μέγα.

Τὸ πρᾶγμα τὸ ὁποῖον πρῶτον παρετήρησαν, ἦτον ἡ διάρρηξις ὑδραγωγείου διευθυνομένου ἐπὶ τῆς γεφύρας, ὅπως χορηγῆ ὕδωρ εἰς τὸ χωρίον τοῦ **Neuport**, ἐπὶ τῆς μεσημβρινῆς ἄκρας τῆς γεφύρας, ἐξερχόμενον ἐκ τῶν δεξαμενῶν τῆς Δούνδης.

Βαίνοντες προσωτέρω ἠδυνήθησαν να ἰδῶσιν εἰς τὸ

φως τῆς σελήνης, τὸ ἐρυθρὸν πῦρ ἐπὶ τῆς ἄλλης ἄκρας τῆς γεφύρας, δι' οὗ ὑπέθεσαν ὅτι ἡ ἀμαξοστοιχία εἶχε σταματήσει ἐκεῖ, πρὶν ἢ εἰσελθεῖ εἰς τὴν γέφυραν, καὶ ἐπειδὴ οὐδὲν ἐδήλου τὴν καταστροφὴν, διὰ τοῦτο οὐδὲν σημεῖον εἶχον κίνηση ὅπως ἐμποδίσωσι τὴν πρὸς τὰ πρόσω κίνησιν τῆς ἀμαξοστοιχίας. Εἰς τὸ **Bough Ferry**, 4,000 μέτρων μακρὰν τῆς γεφύρας, πολλοὶ σάκκοι τηλεγραφημάτων εἶχον παρασυρθῆ εἰς τὴν ὄχθην, ὅπερ ἀπεδείκνυεν ὅτι ἡ ἀμαξοστοιχία εἶχε καταποντισθῆ ἐν τὸς τῶν κυμάτων.

Τὸ κενὸν μέρος τῆς γεφύρας ἐξετείνετο εἰς ἀπόστασιν μείζονα τῶν 900 μέτρων. Ἡ καταστροφὴ δὲ ἦτο τόσον τελεία, ὥστε μία ῥάβδος σιδηρᾶ εἶχε μείνῃ εἰς τὴν θέσιν τῆς. Ὁ δημαρχεῦων καὶ πλῆθος ἐπισήμων πολιτῶν τῆς Δούνδης, ἀνεχώρησαν, κατὰ τὰς 10 1/2 μ.μ. ἐπὶ ἀτμόπλοιου, ὅπως ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦ δυστυχήματος, τῆς λαίλαπος κοπασάσης ἤδη ὀλίγον.

Εἰς τὸν σταθμὸν τοῦ **Taybridge**, ἡ σκηνὴ ἦτο συγκινητικὴ. Πλῆθος ἀνθρώπων ἐλθόντων εἰς προϋπάντησιν φίλου ἢ συγγενοῦς τῶν ἦσαν ἐκεῖ πλησίον τοῦ σταθμοῦ ἔβλεπέ τις λοιπὸν ἐκεῖ ἀνθρώπους κλαίοντας πικρῶς τὸν σκληρὸν θάνατον συγγενῶν αἰφνηθίως ἀναπαγέντων. Σημεῖα ἀπελπισίας ἐφαίνοντο εἰς τὰ πρόσωπα πάντων καὶ τὸ σύνολον αὐτῶν θλίψεων ἀπετελεῖ λυπηρότατόν τι θέαμα. Ὁ κ. **Smith** καὶ ὁ ἐπιθεωρητὴς τῶν μηχανῶν παρατηρήσαντες τὸ τρομερὸν τοῦτο δυστύχημα, ἐπανῆλθον εἰς τὴν σιδηροδρομικὸν σταθμὸν

τῆς Δούνδης, ὅπου ἄπειρὸν πλῆθος περιέμενε φίλους ἢ συγγενεῖς ἀνήγγειλον αὐτοῖς ἐν ὀλίγαις λέξεσι τὸ συμβῆν δυστύχημα. Αἱ δημοτικαὶ ἀρχαὶ ἔλαβον πᾶσαν τὰ ἀπαιτούμενα μέτρα, ὅπως βοηθήσωσι τὰ θύματα. Τὸ ἀτμόπλοιο τὸ ὁποῖον ἀπεστάλη ἐπὶ τοῦ τόπου τῆς καταστροφῆς μὴ εὐρὰν ἄλλο τι ἢ λείψανα σιδηρῶν σχοινίων, σάκκων, καὶ κιβωτίων ὁδοπορικῶν ἠναγκάσθη νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν λιμένα. Τὴν ἐπαύριον μικρὰ τινα ἀτμόπλοια ἐστάλησαν μετὰ δυτῶν, ὅπως προσπαθήσωσι νὰ ἀνεγκύσωσι τὰ πτώματα ἐκ τῆς θαλάσσης, ἐὰν ἦτο δυνατόν νὰ εὕρωσιν αὐτὰ ἐν μέσῳ τῶν συντριμμάτων καὶ τῆς σωρείας καὶ ἀναμιζέως τῶν ἀμαξῶν.

(ἔπεται συνέχεια).

I. Θ. Ν.

ΧΡΟΝΙΚΑ ΤΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

ΔΕΛΤΙΟΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΝ

— Ὁ Κ. ὑπουργὸς τῆς ἐκπαιδείσεως ἠύξησης προτάσει τοῦ διευθυντοῦ τοῦ διδασκαλείου τὸν μισθὸν τοῦ διευθυντοῦ τοῦ προτύπου καὶ καθηγητοῦ ἐν τῷ διδασκαλείῳ Κυρίου Π. Π. Οικονόμου κατὰ δραχμὰς ἑκατόν.

— Ὁ Κύριος Ἰωάννης Σακελλαριάδης πρῶτῃν ἐπαρχος

διωρίσθη ύπουργικός γραμματεὺς β' τάξεως ἐν τῷ ύπουργείῳ τῆς παιδείας.

— Ἐξεδόθη ἀρτίως ὡς παράρτημα τῆς Διαπλάσεως τῶν παιδῶν βιβλιόριον περιέχον ὕλην τερπνὴν καὶ ἐπαγωγὸν μετ' εἰκόνων καὶ ἐπιγραφόμενον « Αἰ μ υ λ ί ο υ Εἰ μ α ρ μ έ ν ο υ : Π α ι δ ι κ α ἰ σ ε λ ἰ δ ε ς . Συνίσταμεν τοῦτο ὡς ἀνάγνωσμα τῶν παιδῶν εὐχάριστον καὶ καταληπτόν.

— Ὁ Κύριος Ἀποστολίδης ἐνάγχως ἀφιχθεὶς ἐκ Γερμανίας, ἐνθα δαπάνη τοῦ πρὸς διάδοσιν τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων συλλόγου ἐσπούδαζε περὶ τὴν παιδαγωγίαν διωρίσθη ἔκτακτος ἐπιθεωρητῆς τῶν δημοτικῶν σχολείων τοῦ κράτους. Ἐλπίζομεν ὅτι ἡ Κυβέρνησις θέλει τοποθετήσει αὐτὸν καταλληλότερον ἐν καιρῷ, διότι ὁ ἀνὴρ πλὴν τῆς θεωρίας καὶ ἱκανὴν φέρει πεῖραν, ὡς ἐφόδιον εἰς τὴν ἐξάσκησιν τοῦ παιδαγωγικοῦ ἔργου.

— Ἡ δημοτικὴ ἐκπαίδευσις ἐν ταῖς πλείσταις τῶν ἐπαρχιῶν προσκόπτεται. Ἡ ἐπιστράτευσις λαβοῦσα πολλοὺς δημοδιδασκάλους ἐγένετο αἰτία νὰ κλεισθῶσι πολλὰ δημοτικὰ σχολεῖα· ἐνιαχοῦ δὲ πάλιν πολλὰ ἐκπαιδευτήρια κατελήφθησαν ὑπὸ στρατιωτῶν, μετατραπέντα εἰς στρατώνας καὶ νοσοκομεῖα. Ἐν δὲ τῇ Χαλκίδι τὸ δημοτικὸν σχολεῖον τῶν ἀρρένων ἀφοῦ πρῶτον διεσκευάσθη εἰς θέατρον, εἶτα παρεδόθη εἰς κατάλυμα τοῦ στρατοῦ. Περὶ τούτου ἱκανὰ διημεΐφθησαν ἔγγραφα μετὰξὺ τοῦ ύπουργείου τῆς ἐκπαιδύσεως καὶ τοῦ νομαρχιακοῦ δημοδιδασκάλου καὶ τῶν διοικητικῶν καὶ δημοτικῶν ἀρχῶν Χαλκίδος. Ἄλλ' εἰς οὐδὲν ἀπέληξαν αἱ λογικαὶ παραστάσεις τοῦ ύπουργείου τῆς ἐκπαιδύσεως, διότι τὸ σχολεῖον ἐξακολουθεῖ νὰ ᾔηται ἔτι στρατῶν, ὑπερτετρακόσιοι δὲ παῖδες διατρέχουσι τὰς ὁδοὺς καὶ πλείστας ὄσας διαπράττουσιν ἀσχημίας. Τὸ τοιοῦτον εἶναι ἄσπονον καὶ ἐπιβλαβὲς εἰς τὸ μέλλον τοῦ τόπου. Ἡ δημοτικὴ ἐκπαίδευσις

εἶναι ἀναγκαιότατη τροφή, ὁ ἄρτος, οὕτως εἰπεῖν, τοῦ λαοῦ, ἐπ' οὐδεμιᾷ δὲ αἰτία ἐπιτρέπεται νὰ παύσῃ χορηγούμενος εἰς αὐτόν. Ἐκκλησία καὶ σχολεῖον πρέπει ἀενάως νὰ λειτουργῶσιν ὅπως εἶναι βαρβαρότης καὶ ἀσέβεια νὰ κλεισθῇ ἡ θύρα τοῦ γὰρ εἰς τοὺς χριστιανούς, οὕτω ἀδικία καὶ ζημία μεγίστη καὶ μίαν μόνην ἡμέραν ἐργάσιμον νὰ μείνῃ τὸ σχολεῖον ἄργον. Ἐν Γερμανίᾳ, ἐν τῷ φρικτῷ πολέμῳ τῷ ἐκραγέντι μετὰξὺ αὐτῆς καὶ τῆς Γαλλίας, ἡ δημοτικὴ ἐκπαίδευσις ἐλειτούργει, ὡς ἐν εἰρήνῃ, ἡ δὲ τρυφερὰ νεολαία οὐδεμίαν ἀπώλεσεν ἡμέραν ἔνεκα τῶν ἐκτάκτων ἐκείνων περιστάσεων. Οὕτω πράττουσι τὰ ἔθνη τὰ ἀποβλέποντα εἰς τὸ μέλλον. Οὐδαμῶς ἀρμόζει μᾶλλον ἢ ἐνταῦθα νὰ εἴπωμεν τὸ τοῦ Εὐαγγελίου: « Καὶ τοῦτο ἔδει ποιῆσαι, ἀκαέτην μὴ ἀφίεναι. »

— Ὁ Κ. Παρθένιος Δημητρόπουλος, διάκονος τοῦ ἱεροῦ ναοῦ τῆς Μητροπόλεως, διωρίσθη διδάσκαλος τῶν ἱερῶν μαθημάτων ἐν τινι τῶν ἑλληνικῶν σχολείων τῆς πρωτεύουσας.

— Γράφουσιν ἡμῖν ἐξ Ἀγρινίου τὰ ἐξῆς. « Τὰ σχολεῖα κατελήφθησαν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν καὶ χρησιμεύουσιν ὡς νοσοκομεῖα, οἱ μαθηταὶ περιτρέχουσιν εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς, οἱ δὲ διδάσκαλοι κατὰ τὸ δὴ λεγόμενον χάπτουσι μὴ εἶναι. »

— Πλὴν τοῦ συλλόγου τοῦ πρὸς διάδοσιν τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων καὶ τὸ σεβαστὸν ύπουργεῖον συνίστησι δι' ἐγκυκλίου τὸ περιοδικὸν τοῦτο εἰς τοὺς δημοδιδασκάλους καὶ ἑλληνοδιδασκάλους. Ἡ ἐγκύκλιος αὕτη δημοσιεύεται ἐν ἀρχῇ τοῦ φύλλου τούτου.

ΔΕΛΤΙΟΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΝ

ΓΑΛΛΙΑ. — Ὁ ύπουργὸς τῆς δημοσίας ἐκπαιδύσεως προὔτεινε τὰ ἐξῆς ὅσα ζητήματα ἴνα συζητηθῶσι κατὰ τὰς

παιδαγωγικὰς συνδιαλέξεις τὰς μελλούσας νὰ γείνωσιν εἰς Παρισίους.

1ον. Διὰ τίνων μέσων δύναται νὰ βεβαιωθῇ ἡ εἰς τὸ σχολεῖον φοίτησις;

2ον. Περὶ τῆς διδασκαλίας καὶ ἀγωγῆς ἐν τῇ κατωτάτῃ τάξει ἢ στοιχειωτικῷ τμήματι.

BYRTEMBERΓΗ. — Ἐν Stubenbach καὶ Esbach συνεστάθησαν σχολεῖα οἰκιακῆς οἰκονομίας χάριν τῶν χωρικῶν νεανίδων. Αἰεγεται δέ, ὅτι τὰ σχολεῖα ταῦτα καλῶς διωργανισμένα βαίνοῦσι καλῶς καὶ ἀπολαύουσι καλῆς ἐν τῇ χώρᾳ φήμης.

Ἐνάγκῃς ἐψηφίσθη παρὰ τῆς Βουλῆς τῆς Γαλλίας νόμος περὶ συστάσεως γυναικείου διδασκαλείου τοῦ κράτους σκοποῦντος τὴν μόρφωσιν διδασκάλων χάριν τῶν τῆς μέσης παιδείσεως παρθεναγωγείων. Ἡ πρότασις δ' αὕτη ἐψηφίσθη ὁμοθυμῶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἀναγόντος τοῦ Κ. Καμίλλου ἐξὺ τὰ ἐξῆς. — Ἐχετε, Κύριοι, ψηφίσῃ διὰ τῆς ἀπὸ 21 Δεκεμβρίου 1880 νόμου τὴν μέσῃν ἐκπαίδευσιν τῶν θηλέων. Συνεπῶς λοιπὸν τῷ νόμῳ τούτῳ προτείνω τὴν σύστασιν γυναικείου παρθεναγωγείου πρὸς μόρφωσιν διδασκάλων γυναικῶν.

Οἰκοδόμημα πρὸς ταῦτο δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ἐν τῶν ἀνακτόρων, τὰ ὅποια κατέχει τὸ κράτος καὶ τὰ ὅποια ἐμφαίνονται εἰς τὸν ἀριθμὸν ἐνταυτῷ δὲ καὶ κτήματα ἄνευ παραγωγῆς καὶ μὴ ὀρισμένα πρὸς δημοσίαν ὑπηρεσίαν. Ἡ Κομπιένη θέλει χρησιμεύσει λίαν καταλλήλως πρὸς τὸ ἔργον, ὅπερ θέλομεν νὰ ἰδρῶσωμεν. Εἰς τὰς πτέρυγας τοῦ ἀνακτόρου τούτου δυνάμεθα νὰ τοποθετήσωμεν τὸ οἰκοτροφεῖον, τὰς δὲ παραδόσεις ἐν τῷ προσγίῳ πατώματι. Αἱ μαθήτριά εἰσονται οἰκότροφοι, εἰσαγόμεναι εἰς αὐτὸ δωρεάν καὶ διὰ συναγωνισμοῦ. Περιουσιάζομεθα εἰς τὰς πληροφορίας ταύτας, χωρὶς νὰ ἀναγράψωμεν αὐτὰς ἐν τῷ νόμῳ. Πάντα ταῦτα θέλουσι περιληφθῆ ἐν τῷ κανονισμῷ, ὅστις θέλει ὀρίσει ταῦτοχρόνως

τὰ τοῦ προγράμματος τοῦ προσωπικοῦ, τῆς δαπάνης, καὶ τοὺς ὄρους τῆς κατατάξεως καὶ τῶν ἀπολυτηρίων ἐξετάσεων.

Τὸ νομοσχέδιον ἔχει ὡς ἐξῆς.

1ον. Ἰδρύεται ὑπὸ τοῦ κράτους διδασκαλεῖον πρὸς μόρφωσιν διδασκάλων γυναικῶν διὰ τὰ παρθεναγωγεῖα τῆς μέσης παιδείσεως.

2ον. Πᾶν ἀποβλέπον εἰς τὰ προγράμματα, τὴν διάρκειαν τῶν σπουδῶν, τὸ προσωπικόν, τὰς δαπάνας, τοὺς ὄρους τῆς κατατάξεως, τὰς ἀπολυτηρίους ἐξετάσεις, θέλει ὀρισθῆ διὰ ἀποφάσεως τοῦ ἀνωτάτου συμβουλίου τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως. **Β.**

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περὶ ἀσκήσεως καὶ ἐξετάσεων δημοδιδασκάλων.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α΄.

ΒΣΙΑΔΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ.

Ἐχόντες ὑπ' ὄψιν τὰ ἄρθρα 71 καὶ 72 τοῦ περὶ δημοδιδασκαλίας νόμου τῆς 6ης Φεβρουαρίου 1834, καὶ τὸ πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ ἄρθρου 8 τοῦ ΧΘ' νόμου ἐκδοθὲν τὴν 23 Αὐγούστου 1878 ὀργανιστικὸν τῶν προτύπων δημοτικῶν σχολείων ἡμέτερον διάταγμα, καὶ ἐπιθυμοῦντες τὸ μὲν νὰ συντελέσωμεν εἰς βελτίωσιν τῆς διδακτικῆς μεθόδου ἐν τοῖς δημοτικοῖς σχολείοις, τὸ δὲ νὰ διευκολύνωμεν τὴν πρὸς ἐξέτασιν προπαρασκευῆν τῶν μέχρι τοῦ 1878 ἀναγνωρισθέντων δημοδιδασκάλων διὰ πρακτικῆς αὐτῶν ἀσκήσεως, ἰδόντες τὸ ἄρθρον

3 τοῦ ἡμετέρου διατάγματος τῆς 3ης Σεπτεμβρίου 1879 περὶ μεθόδου διδασκαλίας ἐν τοῖς δημοτικοῖς σχολείοις, ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ ἡμετέρου ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως Ἰπουργοῦ ἀπεφασίσαμεν καὶ δικτάττομεν τὰς:

Ἄρθρ. 1ον. Πάντες οἱ ἐν δημοσυντηρήτοις ἢ ἰδιοσυντηρήτοις σχολείοις διδάσκοντες δημοδιδάσκαλοι καὶ αἱ δημοδιδασκάλισσαι, πλὴν τῶν πρὸ τοῦ 1862 ἀναγνωρισθέντων πρωτοβάθμιων, καὶ ἀπὸ τῶν νέων διδασκαλείων, καὶ οἱ βουλόμενοι τῶν ἐκτὸς ὑπηρεσίας διατελούντων, πρὶν ὑποστῶσι τὰς κατὰ τὰ ἄρθρα 71 ἐδαφ. Β' καὶ 72 § 1. τοῦ περὶ δημοδιδασκαλίας νόμου ὑποχρεωτικὴν ἐξέτασιν ἐν τοῖς διδασκαλείοις κατὰ τὸ περὶ τούτου ἡμέτερον διάταγμα τῆς 30 Σεπτεμβρίου 1878, θέλουσιν ἀσκηθῆ κατὰ περιφέρειας, παρὰ τοῦ ἀρμοδίου ὑπουργείου προσκλούμενοι ἐν τοῖς προτύποις ἢ καὶ ἐν τοῖς κεντρικοῖς πρωτευουσῶν νομῶν ἢ ἐπαρχιῶν δημοτικοῖς σχολείοις ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ὑπουργείου ὀριζομένοις ἐπὶ ἕξ τοῦλάχιστον ἑβδομάδας.

Ἄρθρ. 2ον. Οἱ πρὸς τοῦτο συγκαλούμενοι ἐκάστης περιφέρειας δημοδιδάσκαλοι θὰ ἀσκῶνται δι' ὑποδειγματικῆς διδασκαλίας ὑπὸ τοῦ ἐν ἐκάστη περιφέρειᾳ δημοτικῶν σχολείων ἀποστελλομένου παρὰ τοῦ Ἰπουργοῦ ἐπιθεωρητοῦ, κατὰ τὰς ὁδηγίας τοῦ γενικοῦ ἐπιθεωρητοῦ, καὶ ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν αὐτοῦ, ἢ διευθυντοῦ διδασκαλείου ἢ προτύπου, λαμβάνοντος καὶ τούτου τὰ

ὁδοιπορικά του καὶ ἀποζημίωσιν ὀριζομένην ὑπὸ τοῦ Ἰπουργοῦ.

Ἄρθρ. 3ον. Ἐπιθεωρητὰὶ πρὸς ἄσκησιν δημοδιδασκάλων ὀριζοῦνται ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσ. ἐκπαιδεύσεως Ἰπουργοῦ 4) οἱ διδάσκοντες τὰ παιδαγωγικά ἐν τοῖς διδασκαλείοις καθηγητὰι, 2) πρωτοβάθμιοι δημοδιδάσκαλοι ἀπὸ τῶν νέων διδασκαλείων ἀναγνωρισθέντες μετὰ διετῆ ἐν πρωτευούσαις νομῶν ἢ ἐπαρχιῶν ὑπηρεσίαν, 3) πρωτοβάθμιοι δημοδιδάσκαλοι ἐπὶ δύο τοῦλάχιστον ἔτη ἐν προτύποις σχολείοις ὡς τακτικοὶ διδάσκαλοι ὑπηρετήσαντες καὶ 4) οἱ ἐν Γερμανίᾳ ἢ Ἑλβετίᾳ εἰδικῶς τὰ παιδαγωγικά σπουδάντες καὶ ἐν διδασκαλείοις ἀσκηθέντες.

Ἄρθρ. 4ον. Ὁ ἡμέτερος ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως ὑπουργὸς θέλει ὀρίσει δι' ἀποφάσεώς του πρὸ δέκα πέντε τοῦλάχιστον ἡμερῶν δημοσιευομένης, ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ γενικοῦ ἐπιθεωρητοῦ, ἐκάστην περιφέρειαν, τὴν πόλιν, ἐν ἣ θέλουσι συνέλθει πρὸς ἄσκησιν οἱ δημοδιδάσκαλοι, τὸν χρόνον τῆς ἐνάρξεως τῆς ἀσκήσεως, καὶ τὴν ἀποζημίωσιν τοῦ διορισθησομένου ἐν ἐκάστη περιφερείᾳ ἐπιθεωρητοῦ, μέλλοντος νὰ ἐπιθεωρήσῃ τὰ σχολεῖα καὶ νὰ ἀσκήσῃ τοὺς δημοδιδασκάλους, μὴ ὑπερβαίνουσιν τῶν μὲν ἐχόντων βαθμὸν διδάκτορος τὰς δραχμὰς ἕξ, τῶν δὲ λοιπῶν τὰς δραχμὰς τέσσαρας καθ' ἑξάστην ἡμέραν, λαμβανόντων καὶ τὰ ὁδοιπορικά των ἑξοδα.

Ἄρθρ. 5ον. Τὸν ἐν ἐνεργείᾳ δημοδιδάσκαλον τὸν πρὸς

ἄσκησιν προσκαλούμενον, καὶ διὰ τοῦτο ἐν ὑπηρεσίᾳ διατελοῦντα ἀναπληροὶ ἢ ἕτερος δημοδιδάσκαλος, ἢ ἱεροεὐδης, ἢ γραμματοδιδάσκαλος ὑπὸ τοῦ δημοδιδασκάλου προτεινόμενος, ἢ καὶ ἀμέσως ὑπὸ τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς διοριζόμενος καὶ λαμβάνων ἀποζημίωσιν τὰ δίδακτρα καὶ εἴκοσι πέντε μὲν δραχμὰς κατὰ μῆνα ὁ ἱεροεὐδης ἢ γραμματοδιδάσκαλος, τεσσαράκοντα δὲ ὁ δημοδιδάσκαλος, πληρωνομένας αὐτοῖς ἀπὸ τοῦ δημοσίου ταμείου ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως ὑπουργείου.

Ἄρθρ. 6ον. Οἱ ἐν τοῖς δημοτικαῖς σχολαῖσις ἐκάστης περιφερείας διδάσκοντες δημόσιοι ἢ ἰδιωτικοὶ δημοδιδάσκαλοι θέλουσι προσκληθῆ δι' ἐγγράφου τοῦ ὑπουργείου, κοινοποιουμένου αὐτοῖς ἐπὶ ἀποδείξει πρὸ δέκα πέντε ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἀσκήσεως.

Ἄρθρ. 7ον. Οἱ προσκληθέντες καὶ μὴ παρευρεθέντες ἀνελλιπῶς εἰς τὰς ἀσκήσεις δημοδιδάσκαλοι, καὶ οὕτω τὴν περὶ τῆς διδασκτικῆς αὐτῶν ἱκανότητος ἀμφιβολίαν ἐνισχύσαντες τιμωροῦνται μὲν πειθαρχικῶς διὰ τὴν ἀπειθειαν, προσκαλοῦνται δ' ἐν βραχυτάτῳ χρόνῳ εἰς ἐξέτασιν δυνάμει τοῦ ἄρθρου 71 ἐδάφ. μεθ' ἣν ἐφαρμόζονται αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 72 τοῦ περὶ δημοδιδασκαλίας νόμου.

Ἄρθρ. 8ον. Πάντες οἱ ἐν τῷ βασιλείῳ δημοδιδάσκαλοι, οἱ ἐν δημοσυντηρήτοις ἢ ἰδιοσυντηρήτοις δημοτικοῖς σχολαῖσις διδάσκοντες, πλὴν τῶν ἐξαίρεθέντων ἐν

τῷ 1ῳ ἄρθρῳ τοῦ παρόντος διατάγματος, θέλουσιν ὑποστῆ δικδοχικῶς κατὰ περιφερείας καὶ καθ' ὁρισθόμενον ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου ὑπουργείου χρόνον τὴν κατὰ τὰ ἄρθρα 71 καὶ 72 τοῦ περὶ δημοδιδασκαλίας νόμου πρακτικὴν κυρίως ἐξέτασιν ἐν διδασκαλείῳ μετὰ τὴν διὰ τοῦ διατάγματος τούτου ὀριζομένην ἄσκησιν, συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ περὶ ἐξετάσεως δημοδιδασκτικῶν ἡμετέρου διατάγματος τῆς 30ῆς Σεπτεμβρίου 1878, οἱ δὲ μὴ ὑποστάντες ταύτην θέλουσιν ἀπολυθῆ τῆς ὑπηρεσίας δυνάμει τῶν ἀνωτέρω ἄρθρων.

Εἰς τὸν ἡμέτερον ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως ὑπουργῶν ἀνατίθεμεν τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος διατάγματος.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 16 Μαρτίου 1881

ΓΕΩΡΓΙΟΣ

ὁ ὑπουργός

Ν. ΠΑΠΑΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ.

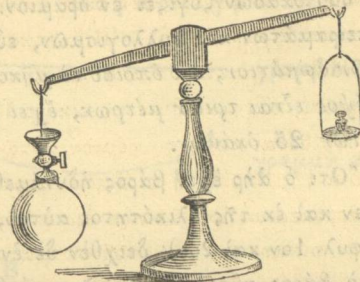
Ο ΔΗΡ ΕΧΕΙ ΚΑΙ ΒΑΡΟΣ.

Ὅπως πεισθῶμεν πειραματικῶς περὶ τοῦ ἀέρος εἶναι ἔχη βάρος, ἀκολουθοῦμεν τὴν αὐτὴν μέθοδον, ἣν καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων οὐσιῶν, ζυγίζομεν δηλ. διὰ ζυγοῦ δοχεῖον κενόν, καὶ ἔπειτα πάλιν τὸ αὐτὸ δοχεῖον πλήρες

αέρος· διὰ τοιαύτην ὁμως λεπτήν ἐργασίαν ἐννοεῖται οἰκοθεν ὅτι δὲν θέλομεν μεταχειρισθῆ οὔτε τὴν πλάστιγγα τῶν παντοπωλῶν οὔτε τὸν στατήρα τοῦ μεταπράττου, ἀλλὰ ζυγὸν λίαν εὐαίσθητον, οἷα εἰσιν αἱ ἐν τοῖς φαρμακείοις, μάλιστα δὲ αἱ ἐν τοῖς φροντιστηρίοις τῶν φυσικῶν καὶ ἐν τοῖς χημείοις, δυναμένην νὰ μαρτυρῇ καὶ τὴν παραμικρὰν διαφορὰν περὶ βάρους. Πῶς ὁμως θέλομεν δυναθῆ νὰ ζυγίσωμεν δοχεῖον κενὸν ἀέρος, ἀφοῦ, καθὰ ἐγνωρίσαμεν ἤδη ἐν τοῖς προηγηθεῖσι φυλλαδίοις, πάντα τὰ δοχεῖα τὰ ὁποῖα φαίνονται κενά, πραγματικῶς εἰσι πλήρη αέρος; Ἡ ἔνστασις εἶναι εὐλογος, ἀλλ' ἰδοὺ τί γίνεται. Κατασκευάζονται φιάλαι ὑάλινοι σφαιρικοί, οἷα καὶ ἡ ἐν τῇ εἰκόνι 10 παρισταμένη, καὶ προστίθεται κατὰ τὸ σῶμιον αὐτῶν στρόφιγξ μεταλλικὴ, διὰ τῆς ὁποίας ἡ φιάλη κλείεται καὶ ἀνοίγεται κατ' ἀρέσκειαν. Ἐὰν λοιπὸν διὰ τῆς στρόφιγγος ἀνοίξωμεν τὴν φιάλην καὶ διὰ τοῦ στόματος ροφήσωμεν ἐξ αὐτῆς τὸν αέρα, καὶ ἐνῶ ροφῶμεν κλείσωμεν πάλιν τὴν στρόφιγγα, ἵνα μὴ εἰσέλθῃ νέος ἀήρ ἐκ τῶν ἔξω, ἐν τῇ φιάλῃ θέλει μείνει ἀήρ ὀλιγώτερος ἢ πρῖν, διότι ἐν μέρος αὐτοῦ ἐρροφήσαμεν ἡμεῖς· ἐὰν δὲ τοῦτο ἐπαναλάβωμεν καὶ δευτέραν καὶ τρίτην φοράν, προσέχοντες ὅπως, ἀφοῦ θέσωμεν τὰ χεῖλη ἐπὶ τοῦ στομίου τῆς φιάλης καὶ ἀρχίσωμεν νὰ ροφῶμεν, τότε ἀνοίγωμεν τὴν στρόφιγγα, καὶ πάλιν κλείσωμεν αὐτὴν πρῖν παύσωμεν νὰ ροφῶμεν, ἐκ τοῦ αέρος τῆς φιάλης ἱκανὸν μέρος θέλομεν οὕτω ἐκβάλλει. Ἀλλὰ διὰ τοῦ τρόπου

τούτου καπονοῦμεν τοὺς πνεύμονας καὶ τὸ σῆθος ἡμῶν, χωρὶς μάλιστα νὰ κατορθῶμεν ὀλόκληρον τὸ ποθούμενον ἀποτέλεσμα· διὸ κατασκευάσθησαν μηχαναὶ ἰδιαιτέραι, αἱ ὁποῖαι καλοῦνται *ἀεραντλίας*, καὶ αἱ ὁποῖαι ροφῶσι καὶ αὐταὶ ἐκ τινος δοχείου τὸν αέρα, ἀλλὰ μετὰ πολλῆς εὐκολίας καὶ σχεδὸν ὅλον, καὶ τοιαῦται ὑπάρχουσιν ἐν τῷ φροντιστηρίῳ παντὸς φυσικοῦ.

Π ε ῖ ρ α μ α Τον. (Εἰκ. 10) Λαμβάνομεν λοιπὸν ζυγὸν εὐαίσθητον καὶ εὐρεῖαν ὑάλινην φιάλην μετὰ στρό-

Εἰκὼν 10η.

φιγγος, ἀφαιροῦμεν ἐκ τῆς φιάλης τὸν αέρα διὰ τῆς ἀεραντλίας, καὶ ἐξαρθῶμεν αὐτὴν ἐκ τοῦ ἐτέρου ἄκρου τῆς ζυγοῦ, ἐπὶ δὲ τῆς πλάστιγγος τῆς ἐξηρητημένης κατὰ τὸ ἕτερον ἄκρον θέτομεν ἄμμον ἢ σταθμά, ἕως οὗ ἡ πλάστιγγὲς τῆς ζυγοῦ λάβῃ θέσιν ὀριζοντίαν. Τότε δὲ ἀνοίγωμεν τὴν στρόφιγγα τῆς κενῆς φιάλης ἵνα εἰσέλθῃ ἐν αὐτῇ ἀήρ· καὶ ἀμέσως ἀφ' ἑνὸς μὲν ἀκούομεν τὸν αέρα εἰσερχόμενον ἐν τῇ φιάλῃ (διότι ποιεῖ συριγμὸν τινά),

ἐνταύτῳ δὲ βλέπομεν καὶ τὴν φάλαγγα κλίνουσαν πρὸς τὸ μέρος τοῦτο, ὡς φαίνεται ἐν τῇ παρακειμένῃ εἰκότι, ὅπερ μαρτυρεῖ ὅτι ὁ εἰσελθὼν ἀήρ ἔχει βάρος.

Σημ. α'. Οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων, ἐὰν θελήσωμεν νὰ ἐπαναφέρωμεν τὴν προτέραν ἰσορροπίαν, εἶναι φανερῶς ἀνάγκη νὰ προστεθῶσι σταθμά τινα ἐν τῇ πλάστιγγι. Ἐὰν δὲ τὰ προσθετέα ταῦτα σταθμὰ ἦναι λ. χ. ἐν δράμιον καὶ ἡ χωρητικότης τῆς υαλίνης φιάλης δύο ὀκάδων, θέλομεν λογικῶς συμπεράνει ὅτι ἀήρ ἔχων ὄγκον δύο ὀκάδων ζυγίζει ἐν δράμιον. Τοιούτων γενομένων πειραμάτων καὶ συλλογισμῶν, εὐρέθη ὅτι ὁ ἀήρ ὁ πληρῶν δωμάτιον, τοῦ ὁποῖου τὸ μῆκος, τὸ πλάτος καὶ τὸ ὕψος εἶναι τριῶν μέτρων, ἔχει βάρος μεγαλύτερον τῶν 25 ὀκάδων.

Σημ. β'. Ὅτι ὁ ἀήρ ἔχει βάρος ἡδυνάμεθα νὰ τὸ συμπεράνωμεν καὶ ἐκ τῆς ὕλικότητος αὐτοῦ, ἥτις ἀπεδείχθη (ὄρα φυλ. 1ον καὶ 2ον). δεῖχθὲν δὲ ἐνταῦθα πειραματικῶς τὸ βάρος αὐτοῦ ἀποτελεῖ πρόσθετον ἀπόδειξιν ὅτι ὁ ἀήρ εἶναι ὕλη.

Θ. Ι. Η.

ΓΕΩΜΕΤΡΙΑ.

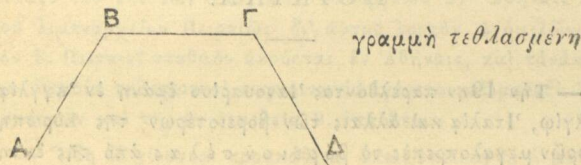
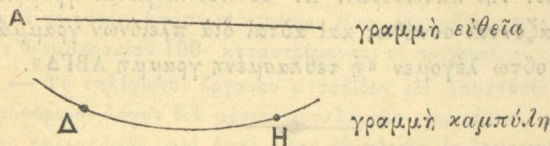
Περὶ γραμμῆς.

(συνέχ. ὄρα σ. 62-64).

Ἄς λάβωμεν καὶ πάλιν λεπτὸν νῆμα, ἃς στήσωμεν ἐπὶ τῆς τραπέζης 4 ἢ 5 καρφίδας οὕτως ὥστε νὰ

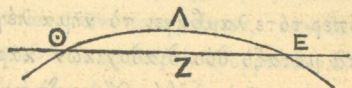
μὴ εὐρίσκωνται τρεῖς ἐξ αὐτῶν ἐπ' εὐθείας, καὶ ἃς περιβάλωμεν τοὺς πόδας αὐτῶν ἀπὸ τῆς πρώτης μέχρι τῆς τελευταίας διὰ τοῦ νήματος τεταμένον· τὸ σχῆμα ὅπερ τότε λαμβάνει τὸ νῆμα λέγεται τεθλασμένον, ἐνῶ τὰ μεταξὺ δύο διαδοχικῶν καρφίδων μέρη αὐτοῦ ἔχουσι σχῆμα εὐθύ. Οὕτω δὲ καὶ πᾶσα γραμμὴ ἥτις ἔχει σχῆμα τοιοῦτον, ἀποτελεῖται δηλ. ἐξ εὐθειῶν χωρὶς αὐτὴ νὰ ἦναι εὐθεῖα, καλεῖται γραμμὴ τεθλασμένη.

Παράδειγμα α.

Ὀνομάζονται δὲ αἱ γραμμαὶ διὰ τῶν γραμμάτων τοῦ ἀλφαβήτου, συνήθως τῶν κεφαλαίων, καὶ πρὸς τοῦτο ὅταν ὄσι μόναι, ἀρκεῖ ἐν μόνον γράμμα, λέγομεν, π.χ. «ἡ γραμμὴ Α,» συνήθως ὅμως ὀνομάζονται διὰ δύο γραμμάτων, γραφομένων ἐπὶ δύο οἰωνδήποτε σημείων

της γραμμῆς· οὕτω λέγομεν «ἡ γραμμὴ ΔΗ»· ἐν ἀνάγκῃ δὲ καὶ διὰ πλείονων γραμμάτων, διότι ἐν τῷ παρακειμένῳ σχήματι ἂν εἶπω «ἡ γραμμὴ ΘΕ» δὲν διακρίνεται τίνα ἐκ τῶν δύο ἐννοῶ,

διότι διὰ τῶν σημείων Θ καὶ Ε διέρχονται δύο διαφοραὶ γραμμαὶ· τότε λοιπὸν μεταχειριζόμεθα πρὸς ὀνομασίαν καὶ τρίτον γράμμα, καὶ λέγομεν «ἡ γραμμὴ ΘΛΕ», ἂν ἐννοῶμεν τὴν ἄνω, ἢ «ἡ γραμμὴ ΘΖΕ» ἂν ἐννοῶμεν τὴν κατωτέραν. Αἱ δὲ τεθλασμέναι γραμμαὶ ὀνομάζονται συνήθως καὶ αὐταὶ διὰ πλείονων γραμμάτων· οὕτω λέγομεν «ἡ τεθλασμένη γραμμὴ ΑΒΓΔ».

ΠΟΙΚΙΛΑ.

— Τὴν 19ην παρελθόντος Ἰανουαρίου ἐφάνη ἐν Ἀγγλίᾳ, Βελγίῳ, Ἰταλίᾳ καὶ ἄλλαις τῶν βορειοτέρων τῆς Εὐρώπης χωρῶν μεγαλοπρεπὲς τὸ βόρειον σέλας ἀπὸ τῆς ἑκτης ἐσπερινῆς ὥρας μέχρι τῆς ἐνδεκάτης τῆς νυκτός. Ἐν τέταρτον μετὰ τὴν ἐβδόμην τὸ σέλας ἔσχε τὴν μεγίστην αὐτοῦ λάμψιν· μέγα φωτεινὸν τόξον ἐκτεινόμενον ὀριζοντίως κατὰ τὰ βόρεια, καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἀκτίνες φωτειναὶ μεταβάλλουσαι ἐκάστοτε χρῶμα κατὰ πολυαριθμούς δέσμας διηκούσας μέχρι καὶ πέραν τοῦ πολικοῦ ἀστέρος, ἐφώτισαν λαμπρῶς τὸν οὐρανόν. Κατὰ τὴν διάρκειαν αὐτοῦ αἱ μαγνητικαὶ βελόλαι ἰσχυ-

ρῶς ἐξετράπησαν καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ σχεδὸν πανταχοῦ αἱ τηλεγραφικαὶ συγκοινωνίαι διεκόπησαν. Ὡς γνωστὸν τὸ πολικὸν σέλας, ὅπερ εἰς τοὺς ἔτι βορειοτέρους τόπους εἶναι συχνότερον, τοὺς δὲ περὶ τοὺς πόλους σχεδὸν καθημερινόν, συμβαῖνον ἐπίσης καὶ εἰς τὸ Ν. ἡμισφαίριον ἀποδίδεται εἰς ἠλεκτρικὰ ρεύματα γινόμενα συγχρόνως ἀφ' ἑκατέρου τῶν πόλων πρὸς τὰνώτερα στρώματα τῆς ἀτμοσφαιρας.

— Ἐν Γαλλίᾳ διὰ διατάγματος τῆς 6/18 π. Φεβρουαρίου ἀπηγορεύθη ἡ εἰσαγαγὴ τεταρχειυμένων χοιρείων κρεάτων προερχομένων ἐκ τῶν Ἠνωμένων πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς ἐν οἷς ἀνευρέθησαν τριχῖνοι· εἶναι δὲ γνωστὸν ὅτι ἡ ἐκ τῆς ἐστίασεως τοιούτων κρεάτων γεννωμένη νόσος, ἡ τριχίνωσις εἶναι θανατηφόρος. Μόνον δὲ προφυλακτικὸν μέσον κατὰ τοιούτων ὑπόπτων κρεάτων εἶναι ἰσχυρὰ ἐψησις, διότι εἰς θερμοκρασίαν 100 καταστρέφονται οἱ τριχῖνοι.

— Τὸ τηλέφωνον ὄργανον μεταδίδον εἰς ἀποστάσεις τὸν προφορικὸν λόγον διὰ μέσου μεταλλικῶν συρμάτων, οἷα τὰ τοῦ τηλεγράφου, καὶ ὅπερ λίαν ἐξηπλώθη ἐν Ἀμερικῇ καὶ πολλαχοῦ τῆς Εὐρώπης, ἐνεργεῖ ἀπὸ τινων ἐβδομάδων καὶ μεταξὺ τεῦ ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν ὑπουργείου ἐν Ἀθήναις καὶ τοῦ λιμεναρχείου Πειραιῶς· δι' αὐτοῦ λοιπὸν ὁ ὁμιλῶν εἰς τὸν ἐν Πειραιεῖ σταθμὸν ἀκούεται ἐν Ἀθήναις, καὶ τάνάπαλιν. Ὁμοίᾳ τηλεφωνικῇ συγκοινωνίᾳ ἐγένετο καὶ μεταξὺ Ἀνακτόρων καὶ τῆς ἐν Δεκελείᾳ Β. ἐπαύλειος.

— Ἦδη δὲ γίνονται προσπάθειαι ὅπως ἐπιτευχθῇ ἡ μεταβίβασις τῆς φωνῆς εἰς ἀποστάσεις καὶ ἄνευ συρμάτων ἀλλ' ἀπλῶς δι' ἀκτίνων φωτεινῶν ἢ μᾶλλον θερμαντικῶν. Τὸ φωνὸν εἶναι ὄργανον πληροῦν τὸν σκοπὸν τοῦτον, ἀλλ' εἰς μικρὰς ἀποστάσεις εἰτέτι, ἐπινοητῆς δὲ αὐτοῦ εἶναι ὁ ἐξ Ἀμερικῆς περιώνυμος ἤδη καταστάς κ. Μπέλλ, εἰς ὃν ἀφέλεται καὶ ἡ φέρύρεσις τοῦ τηλεφώνου.

— Ἐν τινι πρὸ μηνῶν γενομένη ἐκθέσει τῶν ζυθοποιῶν ἐν Ἀγγλίᾳ παρετέθη καὶ ἐξαίρετος ζυθος γεγόμενος ἐξ ἀραβοσίτου καὶ ὀροζίου.

— Κατὰ τὸ δευτέρον ἐξάμηνον τοῦ τρέχοντος ἔτους γενήσεται διεθνῆς ἐκθεσις ἠλεκτρισμοῦ ἐν Παρισίοις, ἐξ ἧς πολλὰ ἀγαθὰ θέλουσι προκύψει.

— Ἐκ τῶν ῥακῶν (κουρελίων) δύναται διὰ χημικῶν μέσων νὰ παρασκευασθῇ σάκχαρον ὡς τὸ τῶν σταφυλῶν, χρησιμώτατον τῇ ζαχαροπλαστικῇ τέχνῃ. Πρὸς τοῦτο ἐν Εὐρώπῃ ἐγένοντο ἴδια ἐργαστήσια.

— Ἡ Ἴπποφάγια ἵππων, ὄνων καὶ ἡμιόνων βαθμηδὸν ἐπιτείνεται ἐν Γαλλίᾳ, διότι ἐνῷ κατὰ τὸ 1866 ἡ ποσότης τοῦ δαπανωμένου τοιούτου κρέατος δὲν ὑπερέβαινε τὰς 63000 ὀκάδων, κατὰ τὰ τελευταῖα ταῦτα ἔτη ὑπερέβη τὸ 1170000 ὀκάδ. Ὑπάρχουσι δὲ κρεοπωλεῖα κρέατος ἵππειου καὶ ὄνου οὐ μόνον ἐν Παρισίοις, ἀλλὰ καὶ παρ' ἄλλαις τῶν γαλλικῶν πόλεων· παρέχει δὲ εἰς μέτριον ἵππον 156 ὀκάδας καθαροῦ κρέατος, ὅπερ καὶ πωλεῖται εὐθηνότερον τοῦ βοείου· καθόσον δ' ἀφορᾷ τὴν γεῦσιν αὐτοῦ, οἱ φαγόντες εὐρίσκουσιν ὅτι ὁμοιάζει πρὸς τὸ κρέας δορκάδος, καὶ ἐν πολλοῖς ξενοδοχείοις τῶν Παρισίων οἱ ζητοῦντες νὰ φάγωσιν ἔλαφον τρώγουσιν ἵππον.

— Ἐκτακτον παράδειγμα πολυτοκίας συνέβη πρὸ τινῶν ἐβδομάδων ἐν Κανάνῃ, ὅπου γυνὴ 36ετῆς ἔτεκε 4 τέκνα ζῶντα, ἐν ἄρρην καὶ τρία θήλαια· καὶ ταῦτα μὲν ἀπέθανον μετὰ 24 ὥρας, τὸ δὲ ἄρρην καὶ ἡ μήτηρ ἔχουσιν ἐξαίρετα.

— Ἐν Χίῳ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκ τοῦ σεισμοῦ φονευθέντων καὶ πληγωθέντων εἶναι κατὰ τὰς τελευταίας πληροφορίες πολὺ κατώτερος τοῦ κατ' ἀρχὰς δημοσιευθέντος, διότι οἱ μὲν φονευθέντες δὲν ὑπερβαίνουν τὰς 4000, οἱ δὲ πληγωθέντες εἰσὶν ἔτι ὀλιγώτεροι.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ.

Καν Ἀ. Ἀρ. εἰς Περίστασιν· Καν Δ. Σ. εἰς Καλλιπόλιν· Καν Δ. Κ. εἰς Ῥαιδεστόν· αἱ συνδρομαὶ ἐλήφθησαν τῶν φύλων ἐγκαίρως σταλόντων. Κον Γ. Π. εἰς Σύμην, αἱ συνδρομαὶ ἐλήφθησαν, αἱ ἀποδείξεις ἐδόθησαν τῷ ἱατρῷ.—Κον Θ. Σκ. εἰς Σμύρνην, ἀποπέλλομεν καὶ τὰ λοιπὰ φυλλάδια.—Κον Χρ. Μ. εἰς Πρέβεζαν ἔλαβον ἐπιστολὴν σας.—Κον Ἰ. Τσ. εἰς Ὑδραν· ἐλήφθη ἡ συνδρομή. —Κον Κ. Α. εἰς Σοπωτόν· καὶ Καν Α. Π. εἰς Καλάβρυτα· καὶ Κον Α. Β. εἰς Πάτρας· ἐλήφθησαν αἱ συνδρομαὶ ὑμῶν.—Κον Ἰ. Μ. εἰς Αἴγιον· ἐλήφθησαν αἱ συνδρομαὶ ὑμῶν ὡς καὶ τῶν ΚΚων Π. Α. καὶ Θ. Γ. (Τεμμένης).—Κον Γ. Κ. καὶ Μ. Κ. εἰς Ἁγᾶ Λαμίας ἐλήφθησαν αἱ συνδρομαί.—Κον Δ. Κ. εἰς Ἀγρίνιον ἐλήφθησαν αἱ συνδρομαί. Κουε Ἰ. Π. Ο καὶ Χ. Φ. εἰς Στύρα ἐλάδομεν αὐτάς.—Κον Εὐ. Ἰ. Ζ. εἰς Αἰδιψόν· καὶ Κον Ν. Δ. εἰς Σπέτσας ἐλάδομεν.

BIBLIA NEA

Ὁ Μαυρογένης ἡ παιδαγωγικὸν ἐγκόλιον τοῦ λαοῦ, πραγματευόμενον περὶ τῶν καθηκόντων τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν Θεόν, τὸν πλησίον καὶ ἑαυτόν, ὑπὸ Μ. Βρατσανου, καθηγητοῦ ἐν τῷ Διδασκαλεῖῳ Ἀθηνῶν, βραβευθὲν ἐν τῷ Νικοδημείῳ διαγωνίσματι, ἐκδοσις τρίτη δρ. 1,75

εἰς τοὺς διδασκάλους καὶ βιβλιοπώλας » 1,20
Περὶ τεχνικῆς ἀναγνώσεως καὶ ἀπαγγελίας ὑπὸ τοῦ ἰδίου. Τιμᾶται λεπτ. 80

Ἰατρικὸς ὁδηγὸς τοῦ ἀπεσπασμένου ἀξιωματικοῦ ἤτοι πρόχειρος πρὸς τοὺς τραυματισμένους βοήθεια ἐλπίσει ἱατροῦ.

Ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦτον ἐξεδόθη κατ' αὐτάς με-

ταφρασθέν ἐκ τοῦ γαλλικοῦ χρησιμώτατον βιβλιά-
ριον διδάσκον εὐλήπτως τίνα πρόχειρα μέσα καὶ βοή-
θήματα δύναται τις νὰ παράσχη εἰς τραυματισθέντα,
ἕως οὗ ἐπέλθῃ ἡ τακτικὴ ἰατρικὴ θεραπεία. Ἐπειδὴ
συνηθέστατα συμβαίνει, ἂν ἡ πρόχειρος αὐτῆ βοήθεια
λείψῃ, νὰ ἦναι ἡ μετέπειτα περιττὴ, καὶ περιπτώσεις
τοιαῦται ἀπαντῶνται καὶ ἐν τῷ καθ' ἡμέραν βίῳ,
εἶναι φανερόν ὅτι εἶναι ἀναγκαιότατον οὐ μόνον εἰς
πάντα ἀξιωματικὸν ἢ ὑπαξιωματικὸν καὶ ἐν πολέμῳ
καὶ ἐν εἰρήνῃ, ἀλλὰ ὠφελιμώτατον εἰς πάντα ἐγ-
γράμματος πολίτην.

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

Παρακαλοῦνται οἱ κκ. συνδρομηταὶ ν' ἀποτί-
σωσι τὴν συνδρομὴν των. Δύνανται δὲ ν' ἀπο-
στείλωσιν αὐτὴν ἐγκλείοντες τραπεζικὰ γραμμά-
τια ἢ γραμματόσημα ἐντὸς ἐπιστολῶν ἐπὶ συστά-
σει πεμπομένων. Οἱ δ' ἐν Χαλκίδι, Πάτραις καὶ
Σύρῳ καὶ ἐγχειρίζοντες τοῖς αὐτόθι ἀνταποκρι-
ταῖς τῆς Ἐφημερίδος τῶν Σχολείων κυρίῳ Νικο-
λάῳ Καραπιπέρῃ (ἐν Χαλκίδι), κυρίῳ Παναγιώτῃ
Τραμπαδώρῳ (ἐν Πάτραις) καὶ κυρίῳ Ἀνδρέᾳ Κ.
Γεωργίου (ἐν Σύρῳ). Αἱ ἀποδείξεις ἀποστέλλον-
ται εὐθὺς μετὰ τὴν πληρωμὴν τῆς ἐτησίας συν-
δρομῆς.

Εἰς τοὺς μὴ ἀποτίσοντας τὴν συνδρομὴν των,
διακοπήσεται ἡ ἀποστολὴ τοῦ φυλλαδίου.